

ŽUPANIJSKI EKOLOŠKI KVIZ "LIJEPA NAŠA"
28. veljače 2008.

Pitanja za usmeni dio natjecanja
OSNOVNE ŠKOLE

GRUPA BROJ 1

1. Što čini Svjetsko more? Koliko iznosi površina Svjetskog mora u km² i u %?
Imenujte redom (počevši od najprostranije) najveće površine Svjetskog mora?

	5
--	---

2. Uz kojih 5 biblijskih likova se spominju i faraoni?

	5
--	---

3. Opišite spolno razmnožavanje spužvi.

	5
--	---

4. Objasnite postupak razrjeđivanja koncentrirane kiseline.

	5
--	---

5. Objasnite kako pretjeranim uzimanjem goveđeg mesa u prehrani doprinosimo učinku staklenika na Zemlji.

	5
--	---

ŽUPANIJSKI EKOLOŠKI KVIZ "LIJEPA NAŠA"
28. veljače 2008.

Pitanja za usmeni dio natjecanja
OSNOVNE ŠKOLE

GRUPA BROJ 2

1. Što je NATO i da li je Hrvatska članica NATO-a, objasnite?

	5
--	---

2. Kako se zovu Pavlove poslanice koje su dobile ime po gradovima kojima je Pavao pisao?

	5
--	---

3. Objasnite građu, smještaj i ulogu malog mozga.

	5
--	---

4. Kakva mora biti pitka voda?

	5
--	---

5. Nabrojite najmanje tri načina kojima vozači mogu smanjiti potrošnju goriva svojih automobila.

	5
--	---

ŽUPANIJSKI EKOLOŠKI KVIZ "LIJEPA NAŠA"
28. veljače 2008.

Pitanja za usmeni dio natjecanja
OSNOVNE ŠKOLE

GRUPA BROJ 3

1. Nabrojite 5 vrsta prirodnih jezera prema postanku. Navedite koje se 2 vrste pojavljuju u Hrvatskoj.

	5
--	---

2. O čemu govori najmanje 5 Saborskih dokumenata II. Vatikanskog Koncila?

	5
--	---

3. Nabrojite osobine svih živih bića.

	5
--	---

4. Kako nastaju sige, ukrasi mnogih špilja?

	5
--	---

5. Nabrojite koje sve kategorije zaštite prirode možemo naći na Velebitu.

	5
--	---

ŽUPANIJSKI EKOLOŠKI KVIZ "LIJEPA NAŠA"
28. veljače 2008.

Pitanja za usmeni dio natjecanja
OSNOVNE ŠKOLE

GRUPA BROJ 4

1. Što je epikontinentski pojas? S kojom zemljom se hrvatski epikontinentski pojas dodiruje?

	5
--	---

2. Nabrojite najmanje 5 Proročkih knjiga Staroga Zavjeta?

	5
--	---

3. Nabrojite prednosti biodizela u odnosu na dizel.

	5
--	---

4. Za što se koristi Kippov aparat? Navedite konkretan primjer.

	5
--	---

5. Objasnite zašto se krajem prošlog stoljeća počeo proizvoditi tzv. bezolovni benzin?

	5
--	---

ŽUPANIJSKI EKOLOŠKI KVIZ "LIJEPA NAŠA"
28. veljače 2008.

Pitanja za usmeni dio natjecanja
OSNOVNE ŠKOLE

GRUPA BROJ 5

1. Krećući obalom od sjevera prema jugu Hrvatske navedite redom kulturnu baštinu pod zaštitom UNESCO-a?

	5
--	---

2. Nabrojite najmanje 5 naziva za Duha Svetoga.

	5
--	---

3. Navedite koje su peraje kod riba parne, a koje neparne?

	5
--	---

4. Što je suha destilacija drveta? Koji produkti nastaju tim procesom?

	5
--	---

5. Objasnite po dva razloga zašto niti termoelektrane, niti nuklearne elektrane nisu ekološki prihvatljivi proizvođači električne energije.

	5
--	---

ŽUPANIJSKI EKOLOŠKI KVIZ "LIJEPA NAŠA"
28. veljače 2008.

Pitanja za usmeni dio natjecanja
OSNOVNE ŠKOLE

GRUPA BROJ 6

1. Što je proces trošenja, u kojem je području taj proces najizraženiji, zašto?

	5
--	---

2. O čemu promišlja Socijalni nauk Crkve (najmanje 5 područja)?

	5
--	---

3. Navedite što je zajedničko HIV-u, HPV-u i herpesu te objasnite zašto je HIV najopasniji?

	5
--	---

4. Smjesu čine amonijev klorid i natrijev klorid.

a) Koja je to vrsta smjese?

b) Kojom metodom biste razdvojili ova dva sastojka? Obrazložite.

	5
--	---

5. Objasnite najmanje dva razloga zbog kojih su umjetna gnojiva štetna za prirodu i okoliš.

	5
--	---

ŽUPANIJSKI EKOLOŠKI Kviz "LIJEPA NAŠA"
28. veljače 2008.

Pitanja za usmeni dio natjecanja
OSNOVNE ŠKOLE

GRUPA BROJ 7

1. Što je demografska tranzicija? U kojoj je fazi demografska tranzicija Hrvatske (još nije počela, traje, završila je)?

	5
--	---

2. U kojim zemljama u današnje vrijeme ima još bolesti gube? Nabrojite najmanje 5 zemalja.

	5
--	---

3. Objasnite što je geotermalna energija i kako se ona može iskorištavati?

	5
--	---

4. Što je frakcijska destilacija nafte i gdje se ona provodi? Navedite barem 3 derivata nafte.

	5
--	---

5. Objasnite što su pesticidi i navedite najmanje tri razloga zbog kojih su oni štetni za prirodu i okoliš.

	5
--	---

ŽUPANIJSKI EKOLOŠKI KVIZ "LIJEPA NAŠA"
28. veljače 2008.

Pitanja za usmeni dio natjecanja
OSNOVNE ŠKOLE

GRUPA BROJ 8

1. Što je razvodnica i u kojem se dijelu Hrvatske najviše približila Jadranskom moru?

	5
--	---

2. Kojih 5 uloga (zadaća) ima Papa?

	5
--	---

3. Objasnite što su strogi rezervati i navedite koja su to područja u Hrvatskoj.

	5
--	---

4. Kako (čime) ćemo dokazati postojanje ugljikovog dioksida u zraku?

	5
--	---

5. Objasnite povezanost cvjetanja mora s detergentima za rublje?

	5
--	---

ŽUPANIJSKI EKOLOŠKI KVIZ "LIJEPA NAŠA"
28. veljače 2008.

Pitanja za usmeni dio natjecanja
OSNOVNE ŠKOLE

GRUPA BROJ 9

1. Odredite smještaj «pacifičkog vatrenog prstena» te pojasnite kako utječe na život ljudi u tim područjima (pozitivno i negativno)?

	5
--	---

2. Na koje načine (najmanje 5) izražavamo klanjanje Bogu?

	5
--	---

3. Objasnite zašto je svim stanicama našeg tijela potreban kisik?

	5
--	---

4. Koji plin se nalazi u bocama koje koristimo u domaćinstvu? Objasnite kako provjeravamo ispravnost plinske boce?

	5
--	---

5. Navedite najmanje 5 kategorija ugroženosti po kojima su vrste raspoređene u Crvenim knjigama.

	5
--	---

ŽUPANIJSKI EKOLOŠKI KVIZ "LIJEPA NAŠA"
28. veljače 2008.

Pitanja za usmeni dio natjecanja
OSNOVNE ŠKOLE

GRUPA BROJ 10

1. Navedite obilježja i primjere mladoga i staroga gorja u Republici Hrvatskoj?

	5
--	---

2. Euharistiju nazivamo s još nekoliko naziva. Nabrojite ih najmanje 5.

	5
--	---

3. Zašto je pasja trakavica ili ehinokok izuzetno opasna za čovjeka?

	5
--	---

4. Što je alotropija? Navedite jedan primjer i objasnite različitost svojstava u alotropa.

	5
--	---

5. Objasnite zašto je važno za sunčana ljetnog dana nositi sunčane naočale?

	5
--	---

ŽUPANIJSKI EKOLOŠKI KVIZ "LIJEPA NAŠA"
28. veljače 2008.

Odgovori na pitanja za usmeni dio natjecanja
OSNOVNE ŠKOLE

GRUPA BROJ 1

1. Svjetsko more čine sva mora na Zemlji povezana u jednu cjelinu (**1 bod**). More zahvaća 70% Zemljine površine(više od $\frac{2}{3}$) tj. 361 milijun km². (**2 boda**) To su redom Tih ocean, Atlantski ocean i Indijski ocean. (**2 boda**)
2. Abraham, (**1 bod**) Josip, (**1 bod**) Mojsije, (**1 bod**) David (**1 bod**) i Salomon(**1 bod**)
3. Spolne stanice (jaja i spermiji) nastaju u ameboidnom sloju (srednjem sloju) tijela. (**2 boda**) Do oplodnje dolazi u probavnoj šupljini. (**1 bod**) Iz oplođene jajne stanice razvija se ličinka koja neko vrijeme slobodno pliva, a zatim se pričvrsti za podlogu i dalje razvija. (**2 boda**)
4. Koncentrirane kiseline se razrjeđuju tako da se miješaju s vodom. (**1 bod**) Uvijek se ulijeva kiselina u vodu. (**1 bod**) Obrnuti postupak (voda u kiselinu) može biti opasan jer dolazi do oslobađanja topline i prskanja sadržaja. (**3 boda**)
5. Goveda su biljojedi koji probavljanjem hrane ispuštaju u okoliš velike količine plina metana. (**2 boda**) Metan je tzv. staklenički plin koji uz ugljikov-dioksid najviše pridonosi učinku staklenika odnosno zatopljanju Zemljine atmosfere. (**3 boda**)

ŽUPANIJSKI EKOLOŠKI KVIKZ "LIJEPA NAŠA"
28. veljače 2008.

Odgovori na pitanja za usmeni dio natjecanja
OSNOVNE ŠKOLE

GRUPA BROJ 2

1. NATO ili Sjevernoatlantski savez je vojni savez 26 zemalja članica. **(2 boda)**
Hrvatska nije članica NATO-a, **(2 boda)** no postoji težnja da se Hrvatska priključi NATO-u u što skorije vrijeme. **(1 bod)**
2. Pavlove poslanice koje su dobile ime po gradovima kojima je Pavao pisao su:
poslanice Solunjanima **(1 bod)**, Rimljanima **(1 bod)**, Korinćanima **(1 bod)**,
Filipljanima **(1 bod)**, Kološanima **(1 bod)**.
3. Mali mozak građen je od sive tvari izvana, a bijele iznutra. **(2 boda)** Smješten je između velikog mozga i produžene moždine. **(1 bod)** U njemu se nalazi centar za ravnotežu, on usklađuje rad tjelesnih mišića (koji ovise o našoj volji). **(2 boda)**
4. Pitka voda je tekućina bez boje i mirisa, ugodnog je okusa te higijenski ispravna (bez štetnih bakterija). **(5 bodova)**
5. Može biti naveden bilo koji od načina, ali i drugi ako su prihvatljivi:
  - ekonomičnom vožnjom, misli se ne prebrzom **(1 bod)**
  - izbjegavanjem naglog kretanja (npr. na semaforima) **(1 bod)**
  - skidanjem krovni nosača kad god nisu potrebni **(1 bod)**
  - održavanjem ispravnog tlaka u gumama **(1 bod)**
  - izbjegavanjem nepotrebnog korištenja klima uređaja **(1 bod)**

ŽUPANIJSKI EKOLOŠKI KVIK "LIJEPA NAŠA"
28. veljače 2008.

Odgovori na pitanja za usmeni dio natjecanja
OSNOVNE ŠKOLE

GRUPA BROJ 3

1. Prirodna jezera prema postanku mogu biti: Ledenjačka (priznaje se i glacijalna), tektonska, riječna, vulkanska i krška. **(3 boda)** U Hrvatskoj se pojavljaju riječna i krška. **(2 boda)**

2. O liturgiji, o Objavi, Crkvi, ekumenizmu, nekršćanima, biskupima, svećenicima, redovnicima, laicima, vjerskoj slobodi...

Napomena: svaki odgovor jedan bod, maksimalno 5 bodova

3. Živa bića dišu, hrane se, rastu, razmnožavaju se, stare i umiru. **(1 bod za svaku osobinu)**

4. Kalcijev karbonat je topljiv u vodi bogatoj ugljikovim dioksidom i pri tom nastaje topljivi kalcijev hidrogenkarbonat. **(2 boda)**

Kada voda polagano isparava, iz otopine kalcijeva hidrogenkarbonata izdvaja se ugljikov dioksid i voda, a taloži netopljivi kalcijev karbonat koji stvara sige. **(3 boda)**

5. Kategorije zaštite prirode koje možemo naći na Velebitu su:

- nacionalni park **(1 bod)**
- park prirode **(1 bod)**
- strogi rezervat **(1 bod)**
- posebni rezervat (može botanički rezervat) **(1 bod)**
- zaštićene vrste (može zaštićene biljke i životinje) **(1 bod)**

ŽUPANIJSKI EKOLOŠKI Kviz "LIJEPA NAŠA"
28. veljače 2008.

Odgovori na pitanja za usmeni dio natjecanja
OSNOVNE ŠKOLE

GRUPA BROJ 4

1. To je dio mora koji se prema pučini nastavlja na teritorijalno more neke države. **(3 boda)** Hrvatski epikontinentski pojas dodiruje se s talijanskim. **(2 boda)**

2. Izaija, Jeremija, Tužaljke, Baruh, Ezekiel, Daniel, Hošea, Joel, Amos, Obadija, Jona, Mihej, Nahum, Habakuk, Sefanija, Hagar, Zaharija, Malahija.

Napomena: svaki odgovor jedan bod, maksimalno 5 bodova

3. Biodizel je: - jeftiniji **(1 bod)**
- nije lako zapaljiv **(1 bod)**
- biološki je razgradiv **(1 bod)**
- miješa se s naftnim gorivom/dizelom **(1 bod)**
- obnovljiv je / lako se (ponovno) proizvodi **(1 bod)**

4. Kippov aparat se koristi u laboratoriju za dobivanje plinova, **(1 bod)** najčešće djelovanjem kiselina na metale ili sol. **(1 bod)** Primjer: dobivanje vodika **(1 bod)** djelovanjem kloridne kiseline na magnezij (ili neki drugi primjer kiselina + metal) . **(2 boda)**

5. Krajem prošlog stoljeća bezolovni benzin se počeo proizvoditi zato što je olovo teški metal koji se izgaranjem benzina oslobađa u atmosferu (može i zrak). **(1 bod)** Iz zraka se taloži na tlo, oborinama bude unesen (može i upijen) u tlo, **(1 bod)** u tlu ulazi u podzemne vode. **(1 bod)** Preko korijenja ulazi i u biljke, kojima se zatim hrane životinje i tako olovo ulazi u hranidbene lance te u živim organizmima uzrokuje različite poremećaje. **(2 boda)**

ŽUPANIJSKI EKOLOŠKI KVIZ "LIJEPA NAŠA"
28. veljače 2008.

Odgovori na pitanja za usmeni dio natjecanja
OSNOVNE ŠKOLE

GRUPA BROJ 5

1. Eufrazijeva bazilika – Poreč (**1 bod**), katedrala sv. Jakova u Šibeniku (**1 bod**), stara jezgra Trogira (**1 bod**), Dioklecijanova palača u Splitu (**1 bod**), stara jezgra Dubrovnika (**1 bod**).

2. Posvetitelj, Branitelj, Tješitelj, Nadahnitelj, Prosvjetitelj, Životvorac
Napomena: svaki odgovor jedan bod, maksimalno 5 bodova

3. Parne peraje su trbušne i prsne. (**2 boda**)
Neparne peraje su leđna, repna i podrepna. (**3 boda**)

4. Suha destilacija drveta je postupak zagrijavanja drveta bez pristupa zraka.
(**2 boda**) Produkti: drveni ugljen, katran i rasvjetni plin. (**3 boda**)

5. Termoelektrane koriste ugljen ili naftu kao pogonsko gorivo pa proizvode velike količine štetnih plinova (može doprinose stvaranju kiselih kiša i učinka staklenika). Za hlađenje koriste vodene tokove koje tako zagrijavaju što vrlo štetno utječe na živi svijet nizvodno od njih. (**2 boda**)

Nuklearne elektrane proizvode opasni nuklearni (radioaktivni) otpad čije je pohranjivanje skupo (može i problematično...). Može doći do nesreće u reaktoru što ima vrlo štetne posljedice za sav živi svijet šireg područja oko elektrane. Za hlađenje koriste vodene tokove koje tako zagrijavaju što vrlo štetno utječe na živi svijet nizvodno od njih. (**3 boda**)

ŽUPANIJSKI EKOLOŠKI KVIZ "LIJEPA NAŠA"
28. veljače 2008.

Odgovori na pitanja za usmeni dio natjecanja
OSNOVNE ŠKOLE

GRUPA BROJ 6

1. Trošenje je razaralački utjecaj sunčevog zagrijavanja, kiše, snijega i leda na stijene (**2 boda**). Taj je proces najizraženiji u pustinjским područjima, (**1 bod**) jer su razlike u temperaturi između dana i noći velike te zato dolazi do snažnog trošenja. (**2 boda**)

2. Socijalni nauk Crkve promišlja o pravednosti, solidarnosti, miru, radu, razvoju, čovjekovom okolišu...

Napomena: svaki odgovor jedan bod, maksimalno 5 bodova

3. HIV-u, HPV-u i herpesu je zajedničko da su im uzročnici virusi koji se prenose spolnim putem. (**3 boda**)

HIV je virus koji uzrokuje bolest AIDS ili SIDA-u od koje se umire i za koju još uvijek nije pronađen lijek. (**2 boda**)

4. a) Heterogena smjesa (**1 bod**)

b) Sublimacijom (**1 bod**)

Zagrijavanjem smjese amonijev klorid sublimira (prelazi u plinovito stanje) (**1 bod**) i ponovno se kondenzira na hladnijim dijelovima čaše ili epruvete. (**1 bod**) Natrijev klorid nema sposobnost sublimacije i on zaostaje na dnu. (**1 bod**)

5. U tlo se ne unose svi važni spojevi, već samo nekoliko osnovnih. (**2 boda**)

Oborinama (može ispiranjem) dopijevaju u vodene tokove u kojima uzrokuju pretjeran razvoj algi, a time i poremećaje čitavih sustava (može i hranidbenih lanaca ili mreža). (**3 boda**)

ŽUPANIJSKI EKOLOŠKI KVIZ "LIJEPA NAŠA"
28. veljače 2008.

Odgovori na pitanja za usmeni dio natjecanja
OSNOVNE ŠKOLE

GRUPA BROJ 7

1. Demografska tranzicija je prijelaz sa visokih stopa rodности i smrtnosti na niske stope. **(3 boda)** U Hrvatskoj je završila. **(2 boda)**

2. U današnje vrijeme gube ima još u: Indiji, Brazilu, Indoneziji, Bangladešu, Kini, Nepal, Indokini i Africi.

Napomena: svaki odgovor jedan bod, maksimalno 5 bodova

3. Geotermalna energija je energija zemljine unutrašnjosti, izlazi na površinu kao vruća voda ili vodena para. **(3 boda)**

Iskorištava se za grijanje kućanstava ili za pokretanja turbina koje proizvode električnu energiju. **(2 boda)**

4. Frakcijska destilacija nafte je postupak odvajanja pojedinih sastojaka nafte na temelju različitih vrelišta. **(2 boda)** Provodi se u rafinerijama (u kolonama za frakcijsku destilaciju). **(1 bod)** Derivati nafte: benzin, petrolej, dizelgorivo, lako i teško plinsko ulje, parafin, asfalt,.. (navesti 3 derivata). **(2 boda)**

5. Pesticidi su spojevi koji služe za uništavanje štetnika, najčešće u poljoprivredi, ali i industriji, domaćinstvima, u skladištima i sl. **(2 boda)**

Pesticidi uzrokuju ugibanje ne samo onih organizama protiv kojih su namijenjeni, već i onih sličnih (npr. krumpirova zlatica – božja ovčica). **(1 bod)**

uzorkuju ugibanje životinja koje se hrane takvim otrovanim biljkama i životinjama (npr. ptice). **(1 bod)**

Ispiru se oborinama i dospijevaju u vodene tokove gdje također uzrokuju poremećaje u hranidbenim lacima (ili ugibanje organizama). **(1 bod)**

Mnogi su pesticidi izuzetno štetni za čovjeka pa mogu uzrokovati trovanja ukoliko ih čovjek unese hranom. **(1 bod)**

Napomena: svaki odgovor jedan bod, maksimalno 3 boda

ŽUPANIJSKI EKOLOŠKI KVIZ "LIJEPA NAŠA"
28. veljače 2008.

Odgovori na pitanja za usmeni dio natjecanja
OSNOVNE ŠKOLE

GRUPA BROJ 8

1. Razvodnica je granica između 2 sliva (slijeva). **(3 boda)** Jadranskom moru najviše se približila u Gorskom Kotaru *(priznaje se i odgovor: kod mjesta Mrzla Vodica). **(2 boda)**
2. Pet uloga (zadaca) koje ima Papa su: Rimski biskup, **(1 bod)** vrhovni poglavar Katoličke Crkve, **(1 bod)** nasljednik apostola Petra, **(1 bod)** najviši učitelj **(1 bod)** i zakonodavac Crkve. **(1 bod)**
3. Strogi rezervat je područje izvorno sačuvane prirode; u njemu je strogo zabranjen bilo kakav utjecaj čovjeka osim znanstvenih istraživanja i izleta (posjećivanja). **(3 boda)** U Hrvatskoj su strogi rezervati Rožanski i Hajdučki kukovi (na Velebitu) i Bijele i Samarske stijene (u Gorskom kotaru). **(2 boda)**
4. Postojanje ugljikovog dioksida u zraku dokazati ćemo pomoću vapnene vode (vode vapnenice). Upuhivanjem izdahnutog zraka iz pluća u vapnenu vodu, ona se zamuti, **(2 boda)** zbog nastajanja netopljivog kalcijevog karbonata. **(2 boda)**
5. Detergenti za rublje vrlo često sadrže spojeve fosfora, tzv. fosfate **(2 boda)** Kanalizacijom (može i otpadnim vodama) detergenti dospijevaju u vodene tokove, kojima pak putuju do mora. **(1 bod)** Povećana količina fosfora i/ili fosforinih spojeva i/ili fosfata u moru uzrokuje pretjeran razvoj algi, što nazivamo cvjetanjem mora. **(2 boda)**

ŽUPANIJSKI EKOLOŠKI KVIZ "LIJEPA NAŠA"
28. veljače 2008.

Odgovori na pitanja za usmeni dio natjecanja
OSNOVNE ŠKOLE

GRUPA BROJ 9

1. Pacifički vatreni prsten zahvaća područje uz Tihi ocean tj. tihooceanski rubni prostor. **(1 bod)** Pacifički vatreni prsten je područje učestalih potresa i vulkanskih erupcija na Zemlji. **(1 bod)** Potresi negativno utječu na život ljudi jer uz razaranja mogu uzrokovati i tsunami, što dovodi do materijalnih ali i ljudskih gubitaka. **(2 boda)** Vulkani privlače velik broj ljudi zbog plodnog tla, erupcije mogu izazvati ljudske gubitke. **(1bod)**

2. Klanjanje Bogu izražavamo: molitvom, pobožnošću, odricanjem, žrtvama, davanjem obećanja, zavjetovanjem.

Napomena: svaki odgovor jedan bod, maksimalno 5 bodova

3. Stanice uz pomoć kisika razgrađuju hranjive tvari pri čemu se oslobađaju energija i štetni ugljikov dioksid. **(5 bodova)**

4. U bocama se nalazi smjesa propana i butana. **(2 boda)**
Ispravnost plinskih boca provjeravamo otopinom sapunice. U slučaju neispravnog ventila plin će istjecati iz boce i pojaviti će se mjehurići. **(3 boda)**

5. Kategorije ugroženosti po kojima su vrste raspoređene u Crvenim knjigama su:

- izumrla
- izumrla u prirodnim staništima
- kritično ugrožena
- ugrožena
- osjetljiva
- gotovo ugrožena
- najmanje zabrinjavajuća
- nedovoljno poznata
- neobrađena

Napomena: svaki odgovor jedan bod, maksimalno 5 bodova

ŽUPANIJSKI EKOLOŠKI KVIZ "LIJEPA NAŠA"
28. veljače 2008.

Odgovori na pitanja za usmeni dio natjecanja
OSNOVNE ŠKOLE

GRUPA BROJ 10

1. Mlada su gorja nabrana, to su ulančane planine, visokih šiljastih vrhova nastala u novije vrijeme, nabiranjem. **(2 boda)** Primjer za mlado gorje su Dinaridi. **(1 bod)** Stara gorja su gromadna, niža, zaobljenih vrhova, nastala davno. Bogata su rudama. Primjer u Hrvatskoj je Medvednica. **(2 boda)**

2. Euharistiju još nazivamo: Sveta misa, Gospodnja večera, lomljenje kruha, euharistijski zbor, spomen-čin smrti i uskrsnuća, sveta žrtva, žrtvena gozba, sveta i božanska liturgija.

Napomena: svaki odgovor jedan bod, maksimalno 5 bodova

3. Pasja trakavica ili ehinokok je izuzetno opasna zbog toga što je lako dostupna - ličinke se nalaze na dlaci psa i vrlo lako se možemo s njom zaraziti. **(1 bod)**

Ličinke pasje trakavice probijaju stijenkiju crijeva i ulaze u krvotok čovjeka kojim dopijevaju do jetre, pluća, mozga i drugih organa. Tu se pričvrste i razvijaju stvarajući mjehure (članke) pune novih glavica. **(2 boda)**

Pucanjem mjehura glavice se opet raznose krvlju i razvijaju se u nove trakavice. Bolest se može liječiti samo operacijom koja je zbog mogućeg pucanja mjehura izuzetno opasna. **(2 boda)**

4. Alotropija je pojava gdje se jedan element javlja u više strukturnih oblika, tj. alotropskih modifikacija. (Ili različite tvari građene od atoma istog kemijskog elementa.) **(2 boda)**

Primjer: grafit i dijamant su alotropske modifikacije ugljika ili rompski i monoklinski kristali sumpora. **(1 bod)** Različita svojstva su posljedica različitog načina vezanja atoma. **(2 boda)**

5. Za sunčana ljetnog dana važno je nositi sunčane naočale jer je ljeti pojačano sunčevo zračenje, a time i ultraljubičasto zračenje, **(1 bod)** ljeti je ozonski omotač tanji, a time su i ozonske rupe nešto veće, **(1 bod)** sunčevo ultraljubičasto zračenje uzrokuje oštećenja rožnice oka što dovodi do poremećaja vida, a može se spriječiti nošenjem sunčanih naočala. **(3 boda)**